

ZONNEHUIS

Vier interviews met leden en donateurs

Wat is voor hun waardige zorg en waarom steunen zij Het Zonnehuis?

Met dank aan
Antoinette Vietsch
familie Dekkers
mevrouw Ooms-Hennink
en Steijnie van Soest

Relatie

Als je de kranten en televisie mag geloven, is het alleen maar kommer en kwel in de ouderenzorg. Het thema van de Boekenweek benadrukt dat nog eens met de titel 'Van oude mensen en de dingen die voorbij gaan'.

Alsof er geen belang gehecht moet worden aan de positie van oude

mensen en het maatschappelijk kapitaal dat zij vertegenwoordigen. Vereniging Het Zonnehuis maakt zich hier wel hard voor. Zij zet zich al ruim 87 jaar in voor extra aandacht voor die groepen die afhankelijk zijn van intensieve permanente zorg. Dit zijn vooral ouderen in verpleeghuizen die de regie over hun eigen leven verlopen zijn.

Door ondersteuning van praktijkgerichte projecten en toegepast onderzoek draagt Vereniging Het Zonnehuis

onder het mom van 'Inzet voor waardige zorg' bij aan de kwaliteit van hun leven. Samen met haar relaties. Dit zijn collega's uit de zorg, maar ook leden en donateurs die als 'warme relatie' nauw betrokken zijn bij de ontwikkelingen in de verpleeghuiszorg. Dit kan zijn als mantelzorger, familielid maar ook als werker in de zorg.

Op 23 mei as. organiseert Vereniging Het Zonnehuis de Dag van de Waardige Zorg waar gediscussieerd wordt over de consequenties van waardige zorg. Wat is hier precies voor nodig en hoe brengen we dit meer onder de aandacht? Het programma treft u aan in dit magazine. Tenslotte staat dit Zonnehuis Magazine in het teken van onze relatie met leden en donateurs. Twee studenten van de Hogeschool voor de Journalistiek hebben enkele indringende gesprekken met hen gevoerd. Overeenkomst is de gevoelde noodzaak om maatschappelijke aandacht te vragen voor de positie van ouderen in de zorg. En dat Vereniging Het Zonnehuis hier een steentje aan bijdraagt.

Martin Boekholdt
Directeur Vereniging Het Zonnehuis

Vereniging
Het Zonnehuis
inzet voor waardige zorg

COLOFON

Zonnehuis Magazine is een uitgave van Vereniging Het Zonnehuis;

Professor Bronkhorstlaan 10
3723 MB Bilthoven
Postbus 680
3720 AR Bilthoven

T 0346 35 12 98 (tot 1 mei 2008)
T 030 229 60 70 (vanaf 1 mei 2008)
F 030 229 60 89 (vanaf 1 mei 2008)
E info@vereniginghetzonnehuis.nl
I www.vereniginghetzonnehuis.nl

Fotografie:

Petra van Schaik,
Amersfoort

Vormgeving:

BRAYN
Communicatieontwerp,
Amersfoort

Druk en afwerking:

Reproka Visuele Communicatie,
Amersfoort

Eindredactie:

Daniëlle Swart

april 2008

Kennisnetwerkdag Zonnehuis Groep

De Zonnehuis Groep is een netwerkorganisatie waarin onderlinge samenwerking, het elkaar ontmoeten en weten te vinden, kennis delen en afstemming over huidige en toekomstige ontwikkelingen wezenlijke elementen zijn. Om deze elementen naar de praktijk te vertalen is op woensdag 16 januari 2008 een kennisnetwerkdag gehouden.

De samenstelling van de aanwezigen bestond uit de raden van bestuur, managementteamleden, vertegenwoordigers van de ondernemingsraden, middenkader functionarissen en stafmedewerkers. Doel van de dag was om als deelnemer in de Zonnehuis Groep te ervaren hoe het is om collega's te ontmoeten en kennis te delen. De gekozen formule, het kennisnetwerkspel, sloeg aan en enthousiasmeerde. Het spel en de kennisnetwerkkarten met pasfoto was krachtig en (letterlijk) treffend door zijn eenvoud. Al spelende wijs hebben deelnemers ervaren dat deel uitmaken van de Zonnehuis Groep toegevoegde waarde heeft. Door het

Prijswinnaar Frank Tanis van stichting Quarijn won de prijs voor de meest vergaarde contacten op de kennisnetwerkdag.

brengen en het halen van kennis wordt het netwerk versterkt, maar levert het ook de afzonderlijke regionale zorgbedrijven wat op.

Lees meer op www.zonnehuisgroep.nl/kennisnetwerkdag

Nieuw adres

Het nieuwe kantoorpand in 'Berg en Bosch' in Bilthoven.

Adresgegevens: Bedrijvenpark 'Berg en Bos',
Professor Bronkhorstlaan 10, 3723 MB Bilthoven,
Postbus 680, 3720 AR Bilthoven. T 030 229 60 70*,
F 030 339 60 89* (*vanaf 1 mei 2008).

Dag van de Waardige Zorg

Vereniging Het Zonnehuis organiseert op vrijdag 23 mei 2008 haar eerste Dag van de Waardige Zorg in de Hartenark op campus 'Berg en Bosch' in Bilthoven. Deze dag is bedoeld om met 'warme' relaties de thema's voor waardige zorg verder te verkennen. Dit gebeurt aan de hand van twee inleidingen en drie projectpresentaties. Het programma begint om 10.00 uur en duurt tot 15.00 uur. Relaties ontvangen binnenkort een uitnodiging.

Algemene Vergadering

Op vrijdag 30 mei 2008 wordt de jaarlijkse Algemene Vergadering voor leden en donateurs gehouden. Locatie is het nieuwe Zonnehuis in Zwolle. U kunt zich via de inschrijfkart in dit Zonnehuis Magazine opgeven. De agenda en routebeschrijving ontvangt u dan separaat. Het programma begint om 15.00 uur en wordt afgesloten met een maaltijd.

‘Wat mij betreft zou een levensboek
standaard moeten gemaakt’

De verjaardagskalender van haar ouders was in haar jeugd het enige waarmee ze Het Zonnehuis associeerde. Jaren later nam Antoinette Vietsch (1957) het lidmaatschap over van haar ouders, een keus die eigenlijk geen keus maar vanzelfsprekend was.

Door Eline Hoogenboom

“Toen ik nog jong was en bij mijn ouders woonde lag er bij ons in de straat een jongen die ziek was en altijd alleen maar voor het raam lag. Het enige wat hij kon doen was zwaaien naar voorbijgangers. Dat deed mijn ouders besluiten lid te worden van Het Zonnehuis, zodat ook zulke mensen waardige zorg konden krijgen.”

Het woord is gevallen. Waardige zorg. Het credo van Vereniging Het Zonnehuis. Niet alleen in haar werk als Tweede Kamerlid voor het CDA waar ze nu als woordvoerder Bouw, en voorheen als woordvoerder van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) werkzaam is, vormde Vietsch haar visie op waardige zorg. Ook de hersenbloeding van haar moeder, die veroorzaakte dat deze niet meer in staat was te spreken en daardoor opgenomen werd in een verpleeghuis, maakt dat zij weet wat zorg inhoudt. En waarom ze lid wil blijven van Vereniging Het Zonnehuis.

“Waardige zorg heeft voor mij te maken met respect en het verlies, of juist niet, van decorum. Het verschil is: is de bewoner degene die de kamer bewoont, of de verzorgende? Komt de cliënt logeren of is het echt een bewoner? In mijn ogen hoort de cliënt de baas te zijn van zijn of haar kamer: die woont daar. Voor mij is goede zorg dat een cliënt zoveel mogelijk zijn eigen leven kan leiden. Jezelf kunnen blijven is het belangrijkste. Dat medewerkers oog hebben voor wat voor muziek de cliënt mooi vindt als die het zelf niet meer aan kan zetten. Met mijn moeder hebben we voor de opname een zogenaamd levensboek gemaakt. Daarin hebben we haar levensgeschiedenis opgeschreven. Opleiding, hobby's, hoogte- en dieptepunten. De verzorgers konden dat lezen, en wisten zodoende hoe ze haar het beste konden behandelen, ze wisten wie ze was. Formeel is dit in Nederland standaardbeleid, maar het wordt nog te vaak niet gedaan. De bewoner wordt behandeld als een hotelgast die na een beperkte tijd weer verdwijnt.”

Vietsch studeerde bouwkunde en bedrijfskunde, niet bepaald studies waaruit een maatschappelijke visie blijkt, maar het tegendeel blijkt waar. Al tijdens die studie in Delft maakte ze een ontwerp voor een verpleeghuis.

Vietsch: “Als architect wil je de wereld beter maken. Je leert je verplaatsen in de belevingswereld van andere mensen: hoe zou ik me voelen als ik in zo'n tehuis zat, en hoe zou ik het willen hebben? Er zitten dus wel degelijk overeenkomsten tussen bouwkunde, politiek en zorg.”

Vietsch is lid van de vaste kamercommissie van VWS (Volkshuisvesting, Welzijn en Sport). “Er wordt teveel gedaan of we vanuit Den Haag met wetgeving alles kunnen regelen. Er wordt teveel en te vaak in de Kamer geroepen: ‘Dit kan niet langer’. Mijn reactie is: ‘Je kunt wel schreeuwen, maar wat betekent onze nieuwe regeling in de praktijk?’”.

Nadat Vietsch het lidmaatschap van haar ouders had overgenomen werd ze nieuwsgierig naar de Vereniging. “Vroeger was Het Zonnehuis in Vlaardingen, waar ik opgroeide, een begrip. Als er iemand naar een tehuis moest ging je dáárheen. Ik denk dat die herkenbaarheid ook kwam door de duidelijke christelijke identiteit.” Haar nieuwsgierigheid en – naar eigen zeggen – bemoeizucht, deed haar naar een jaarlijkse vergadering van de Vereniging gaan. Vietsch: “Nog steeds bezoek ik vergaderingen, lees ik het blad en wat ik daar zie en zag neem ik mee naar de Tweede Kamer. Als woordvoerder verpleeghuizen heb ik gezorgd dat de regeling aangenomen werd dat iedereen in het verpleeghuis een eigen kamer krijgt. Het is menonwaardig om aan het eind van je leven slechts een bed en een klerenkast te hebben. Een eigen kamer waar je je eventueel met je bezoek terug kunt trekken als je daar behoefte aan hebt is toch het minste.”

Toen Antoinette nog studeerde ging haar moeder koffieschenken in Het Zonnehuis. Inmiddels zijn de rollen omgedraaid. Vietsch: “Het is goed dat de huizen er zijn. Dat families er elkaar gedag zeggen, dat vind ik belangrijk. Dat mensen het er naar hun zin hebben. Eenzaamheid moeten we niet onderschatten. Niemand wil in een verpleeghuis opgenomen worden. Je hoopt gezond te blijven, maar als het zover is dat je naar het tehuis moet, verzet je je norm naar wat je kunt. Dan ben je blij als iemand lief voor je is. En dat is waar het om gaat: geluk.”

'Dat kun je best even over hebben voor een ander'

“Dat kun je best even over hebben voor een ander’ was een gevleugelde uitspraak in het gezin waar Jan Dekkers in opgroeide. Als puber was hij daar natuurlijk niet altijd even blij mee, maar toch heeft dat zinnetje invloed gehad op zijn leven en dat van zijn vrouw, Greeth Dekkers. Beiden geven ze blijk van een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid. *Door Eline Hoogenboom*

Dat is niet in de laatste plaats af te lezen aan de bijzondere samenstelling van hun gezin. Inmiddels zijn alle kinderen de deur uit. Vijf in totaal, waarvan drie pleegkinderen. Geen makkelijke keuze, maar wel één waarvan ze zeker geen spijt hebben. Jan (65) en Greeth (60) hebben nu ook kleinkinderen.

Zittend in de huiskamer van hun gezellige vrijstaande huis, allebei in hun eigen fauteuil bij de houtkachel vertellen ze bescheiden en zonder opsmuk hun verhaal. Omringd door talloze melodieuze tikkende klokken, want ‘daar hebben ze iets mee’. Eén van de klokken is een Franse klok, hij slaat rustig op het hele uur. Greeth: “Die kocht ik van mijn laatstverdiende geld voordat de kinderen kwamen en ik stopte met werken.” Aan de muur een schilderij van een moeder met een baby in een draagzak op haar rug. Een blik van verstandhouding naar elkaar: “Daar zit een voor ons heel waardevol verhaal aan vast.”

Greeth Dekkers zat in de jaren negentig in het bestuur van Het Zonnehuis Beekbergen. Ze zat daar ongeveer een jaar of acht in, totdat het bestuur veranderde in de Raad van Toezicht. Greeth: “Toen we trouwden in 1971 en in Apeldoorn gingen woonden wist ik natuurlijk wel

dat er in Beekbergen een Zonnehuis was. Omdat het in de woonomgeving is weet je dat er zo’n huis is, maar echt kennen deed ik het nog niet. Door contacten die ik had rolde ik het bestuur in.”

Later leerde het gezin Dekkers Het Zonnehuis op een andere manier kennen toen Greeths vader er opgenomen werd. Hoewel hij uit de Noordoostpolder kwam werd er toch besloten, mede omdat er in Het Zonnehuis in Beekbergen plek was, dat hij daarheen zou gaan. Hij heeft er vijf jaar gewoond en is inmiddels overleden. Greeth: “Wat ik zo goed vind van Het Zonnehuis is dat er oog en aandacht is voor de mensen, dat kleine dingen nog kunnen. Mijn vader was erg gesteld op zijn borreltje ‘s avonds, en dat mocht hij daar nog gewoon. In het begin was het ook nog zo belangrijk dat hij zijn sigaretje mocht roken.”

Op de vraag wat waardige zorg voor hen betekent hebben ze dan ook wel antwoord: Greeth “Dat dus, betrokkenheid, kleinschaligheid en goede kwaliteit. Voor ons bestaat die uit aandacht voor de mensen. Ook huiselijkheid is heel belangrijk. Mijn vader was dementerend en heel slim in codes. Hij zat op de gesloten afdeling maar ontdekte dat het systeem om de deur mee te openen

Over Eline:

De schrijfster van dit interview is Eline Hoogenboom (23). Zij studeert journalistiek aan de Christelijke Hogeschool Ede en werkt daarnaast als freelance journalist. Voor Het Zonnehuis Magazine heeft zij drie interviews afgenomen met leden en donateurs. Eline: “Eigenlijk wist ik nauwelijks wat Het Zonnehuis was, en ik was dan ook verbaasd hoe sterk de band is van de leden die ik interviewde, met Het Zonnehuis. Het staat echt voor een gevoel, een identiteit, en voor de meeste mensen ook voor iets van vroeger. Vereniging Het Zonnehuis is echt een begrip. Ik vind het bijzonder dat de geïnterviewden mij een kijkje in hun leven wilden geven, en zodoende de link met Het Zonnehuis duidelijk werd. Het Zonnehuis is voor mij gaan leven!”

werkte door middel van metaal. Hij hield zijn ring er even tegenaan en was weg. Dat was geen weglopen voor hem; hij wilde gewoon even een wandelingetje maken. In een ander tehuis was hij misschien vastgebonden, hier hoefde dat gelukkig niet. Glimlachend vertelt Jan: "Hij was jarenlang schilder geweest en ging dat daar ook doen. Was hij ineens het plafond van de afdeling aan het sauzen."

Greeth, eigenlijk kleuterjuf van beroep, zat ook in de gemeenteraad, was vier jaar Statenlid en droeg daarnaast, samen met haar man natuurlijk, vijftien jaar lang de zorg voor hun eigen kinderen en pleegkinderen. Als het stel op de foto gaat kijken ze elkaar liefdevol aan. 37 Jaar getrouwd en nog steeds verliefd, daar moet een geheim achter zitten. "Allebei je eigen dingen blijven doen, dat is heel erg belangrijk. En we hebben onze moeilijke periodes ook wel gehad. Toen de pleegkinderen het huis uit waren, wilden ze een poosje geen contact. Jan en ik gingen daar allebei heel verschillend mee om en dat zorgde ervoor dat het niet goed tussen ons ging." Inmiddels hebben ze ook met die kinderen weer contact, mede door de komst van hun echtgenotes en kleinkinderen.

Dat ze 'allebei hun eigen dingen zijn blijven doen' blijkt ook wel uit de activiteiten van Jan. Inmiddels gepensioneerd, maar nog steeds actief bezig om voor het welzijn van anderen te zorgen. Jan werkte in de sociale werkvoorziening, waar geestelijke en lichamelijke gehandicapten hun dag doorbrengen. Nu werkt hij als coördinator bij Eigen Krachtconferenties. Een organisatie die gezinnen met problemen helpt om zelf een plan op te stellen en tot een oplossing of werkwijze te komen.

Enthousiast vertelt hij over dit werk, waar al veel goede resultaten mee bereikt zijn.

Vragend naar de achtergrond van zoveel maatschappelijke betrokkenheid heeft Jan maar één antwoord: "Vroeger zei mijn moeder vaak: 'Dat kun je best even over hebben voor een ander'. Natuurlijk was ik niet altijd even blij om dat te horen, maar ik denk dat het uiteindelijk wel grote invloed heeft gehad. We waren vroeger met een groot gezin, en het was altijd feest. Als we op zondagavond met zijn tien waren was het weinig. Er werd gesjoeld, 's middags aten we warm, een fijne tijd."

Terug naar Het Zonnehuis. Greeth vertelt lachend dat er in huis regelmatig geroepen wordt: "Als er met ons iets is, doe ons maar naar Het Zonnehuis." Ze wijst naar een hoge, grijze flat naast hun huis, een verpleegtehuis: "Daar zou ik dus niet terecht willen komen." Het liefst zouden ze thuisblijven en door iemand verzorgd worden. Maar voorlopig zijn ze nog gezond: "Een groot goed."

"Het Zonnehuis is een bepaald gevoel, het was vroeger een soort verlengstuk van thuis. Het halve dorp was vrijwilliger in Het Zonnehuis, dus je kende elkaar en iedereen was betrokken. "Ook de protestants-christelijke identiteit is belangrijk voor de Dekkers. Zelf zijn ze aangesloten bij de PKN, voorheen waren ze synodaal gereformeerd. "Vroeger was er een kerkdienst, maar geloven is niet voor iedereen hetzelfde. Voor ons betekent christelijk zijn dat iedereen welkom is in ons huis en dat het blijkt in je leven van alledag. We willen Het Zonnehuis dan ook toewensen dat ze die christelijke identiteit behouden in de hectische wereld van de gezondheidszorg, net als de kleinschaligheid en het warme gevoel."

'Doe ons maar naar Het Zonnehuis'

Als jonge verpleegster met een zontje van elf maanden oud, Hendrik, kwam mevrouw Ooms-Hennink in huis bij een jong echtpaar waarvan de vrouw ernstig ziek was. Bijna tien jaar lang heeft ze de vrouw des huizes verpleegd, met veel liefde en geduld. Totdat zij stierf en de rollen omgekeerd werden. *Door Eline Hoogenboom*

Het verhaal dat aan het lidmaatschap van mevrouw Ooms (73) vooraf gaat is geen alledaags verhaal. Toch vertelt ze het openhartig en graag. Het echtpaar waarbij zij in huis kwam woonde in Amsterdam, en was al heel lang lig van Het Zonnehuis. De vrouw was spastisch en zat in een rolstoel. Ze leed aan een ernstige vorm van MS die volgens mevrouw Ooms tegenwoordig niet meer op die manier voorkomt.

Ooms volgde haar opleiding gedeeltelijk in Londen, alwaar ze zwanger raakte van een medestudent. Geen doorsnee situatie in die tijd, maar met haar zontje was ze meer dan welkom bij het echtpaar Ooms. "Soms ging ik 's avonds met de tram naar mijn vader en zijn vrouw verderop in Amsterdam om daar een potje scrabble te spelen en vergat ik iets. Als ik dan terugkwam het huis in hadden ze Hendrik uit bed gehaald

'Ik wil wel 120 worden!'

en zat hij op schoot bij mevrouw. Ze hadden hem een suikerklontje gegeven en keken de Fabeltjeskrant met hem. Het was feest voor ze, Hendrik was ook hun kind.”

Een bijzondere tijd was het voor de vier mensen daar in dat Amsterdamse huis. Ooms: “Er werd nauwelijks gepraat omdat mevrouw zich niet verstaanbaar kon maken. Door heel veel geduld kon er toch weer gepraat worden terwijl ze daarvoor niet eens met haar moeder praatte. Door woordjes langzaam met gebaren duidelijk te maken lukte het. Geduld was belangrijk. Verder waren er twee werksters die een middag kwamen en zette ik de wasmachine aan en deed de afwas. Maar ik was er vooral voor haar, samen met hem. Zij was echt de mevrouw. We bespraken samen het menu en ik schonk haar kopje thee in.”

De symptomen van de MS werden steeds ernstiger en thuis verplegen werd vrijwel onmogelijk. Ooms: “In het ziekenhuis waar ze opgenomen was moesten ze haar

helpen. Zo werkt mevrouw Ooms voor de stichting Weerklank, voor mensen die stemmen in hun hoofd horen en andere ‘bovenzintuiglijke waarnemingen’ hebben. “Zelf hoor ik ook, zoals we dat noemen en ik ben anderen tot steun doordat ze me mogen bellen. Sommige mensen heb ik wel drie keer per dag aan de telefoon. Soms zeg ik: “Hup, van die bank af, ga maar even boodschappen doen.”

Mevrouw Ooms weet wat zorgen is, en daarom heeft ze ook een duidelijke omschrijving van wat ze waardige zorg vindt: “Zo goed mogelijk leven. En daar bedoel ik mee: Dat je bij een reumapatiënt met kromme handen het glas precies zo neerzet dat hij het kan pakken zonder het om te gooien. Dat is voor mij het begin en einde van waardige zorg. Respect noem ik dat.”

Mevrouw Ooms was al een aantal jaar weduwe toen ze tussen haar administratie haar lidmaatschapspapieren van Vereniging Het Zonnehuis vond. “Ik kwam een

‘Waardige zorg: Het glas zo neerzetten dat het niet omvalt’

met wel zes mensen uit bed tillen. Wij konden dat met zijn tweeën natuurlijk nooit voor elkaar krijgen. Er werd in dat tehuis een prognose gemaakt van haar levensverwachting, dat moest voor de verzekering. De arts gaf haar toen nog ongeveer twintig jaar. Tranen met tuiten heeft ze gehuild. Uiteindelijk kreeg ze een maagbloeding en overleed ze al na vijf jaar.”

Anderhalf jaar nadat de vrouw overleden was trouwde mevrouw Ooms met de weduwnaar. “Zij wilde het. Toen ze in het verpleegtehuis lag heb ik me wel drie maanden afgevraagd of ik wel moest, of mocht blijven. Maar zij wilde dat ik bleef. We hadden een speciale band. En dus ben ik gebleven.”

Nu is ze weer alleen, en woont ze in een gezellig Apeldoorns appartement. Haar zoon Hendrik leeft nog. De zoon die ze samen met haar man kreeg, Jeroen, is er niet meer. Net als haar man. Beiden om het leven gekomen door een zelfmoordpoging. Maar al haar levenservaring zet ze om in energie om anderen te

kennis tegen die in het bestuur van de vereniging zat en me uitnodigde bij een jaarvergadering. Die vergadering vond plaats op een boot, het was een soort plezierreisje. Ik schaamde me een beetje om me op te geven, want ik was jaren papieren lid geweest, en nu ging ik ineens mee, en nog wel op een boot. Maar ik heb zo genoten! Het was een soort jubileum, we kregen ook een lunch en voeren helemaal naar Hattermerbroek.”

Niet alleen bij de stichting Weerklank doet Ooms vrijwilligerswerk, ook werkt ze als stervensbegeleider bij families. “Ik ben daarmee begonnen bij een bekende, en via een soort mond tot mond reclame doe ik het nu vaker. Als iemand overlijdt help ik. Er is tekort aan echte verpleegsters, met warme handen en geduld. Ik ben blij dat ik zo mijn steentje bij kan dragen op mijn manier. Ik zie zoveel mensen die tussen wal en schip vallen, helemaal met die nieuwe WMO-wet.”

Zo zorgt mevrouw Ooms-Hennink voor anderen, en heeft maar een wens voor zichzelf: “Ik? Ik wil wel 120 worden!”

'Ik doneer niet voor niets'

Steijnie van Soest doneert niet voor niets

De 74-jarige Steijnie van Soest is een oude bekende van vereniging Het Zonnehuis. In 1986 begon zij aan een ruim twaalfjarige loopbaan als boekhouder bij het bestuursbureau van de vereniging. Naast deze werkervaring wekte ook haar zieke en dementerende moeder de interesse voor alles wat met verpleeghuiszorg te maken heeft.

Door Tamara Wagenaar

Voor zover Steijnie kan herinneren is haar moeder altijd ziekelijk geweest. Toen Steijnie nog jong was, kreeg haar moeder TBC. Haar moeder werd later dement; wat een tijd werd dat Steijnie veel voor haar moest zorgen. De thuissituatie werd alleen maar heftiger en na vier jaar van intense zorg raakte Steijnie aardig van slag. "Mijn vader was kort na de diagnose gestorven waardoor mijn broer en ik er helemaal alleen voor stonden. Samen verzorgden we mijn moeder zo goed als we konden en hielden we de boerderij staande. Onder agrariers is die zorg voor je ouders heel normaal. Je stuurt ze niet zomaar naar een verpleegtehuis, want niemand kan het immers beter doen dan de familie zelf."

Zonnehuis carrière

Na veel omscholing kwam Steijnie in 1986 als boekhouder in dienst bij Het Zonnehuis. De volledige basisadministratie viel onder haar verantwoordelijkheid. Ze kreeg tijdens de algemene ledenvergadering een rondleiding in het Zonnehuis van Doorn. In dat tehuis werden op dat moment net kleinschalige huiskamers gemaakt waarin mensen met maximaal zes personen konden verblijven. Bovendien waren er veel verpleegkundigen in opleiding aanwezig die de mensen aanraakten en knuffelden. Steijnie: "Die initiatieven vond ik goed en ik zag dat zorg ook buiten een familiair opvangnet vooruit zou kunnen gaan."

"Verpleeghuiszorg zou familiale zorg moeten evenaren"

Steijnie was echter wel blij dat ze haar moeder altijd zelf heeft kunnen verzorgen. Haar moeder kreeg haar constante aandacht en liefde tijdens het langzame proces van achteruitgang. Steijnie deed het graag en zou het zo weer doen, maar de verzorging brak haar wel op. "Ik kon geen dagjes weg en moest altijd iemand in huis halen als ik de deur uitging. Ik veranderde in de moeder en zij in het kind. Dat ging me niet in de koude kleren zitten." Steijnie begrijpt dan ook dat families in vergelijkbare situaties voor een verpleegtehuis kiezen. "Mensen moeten werken, hebben gezinnen of wonen ver weg. Het is dan teveel gevraagd om kinderen zelf voor hun ouders te laten zorgen. Maar dan moeten ze wel kunnen vertrouwen op goede verpleeghuiszorg die in ieder geval enigszins de persoonlijke zorg van familie evenaart."

Donateur

Omdat Steijnie goede verpleeghuiszorg belangrijk vindt en zij bij het Zonnehuis werkzaam is geweest, doneert zij al jaren aan de vereniging. Het belang hiervan werd haar nog eens duidelijk toen ze na een ernstig ongeluk als revaliderende na lang ziekenhuisverblijf in een verpleegtehuis belandde. "Op de verdieping boven mij was de afdeling met ernstig zieke mensen die het tehuis nooit meer zouden verlaten. De zusters hadden weinig tijd en konden niet met deze mensen praten. Als de familie niet regelmatig kwam, zouden deze mensen zich enorm vervelen. Persoonlijke aandacht is nou eenmaal fijn, want in de basis wil elk mens gewoon meetellen en zich prettig voelen."

Uitzichtloosheid

Zelf heeft Steijnie het tijdens haar revalidatietijd niet vervelend gehad. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de zelfstandigheid van haar, die ten alle tijden gebleven is. Steijnie: "Bovendien was ik niet gehospitaliseerd, waardoor mijn interesse in de buitenwereld bleef bestaan. Bij veel medepatiënten zag je dat ze zich alleen nog maar richtten op zichzelf en kleine kringen om zich heen. Ik wist dat ik weer naar huis zou keren in tegenstelling tot veel anderen, die geen uitzicht meer op een leven thuis hebben. Het is daarom belangrijk dat deze mensen zich thuis voelen met bijvoorbeeld een vast team van verzorgers. Alleen dat al kan wonderen doen om een vertrouwensband met de vaak eenzame patiënten op te kunnen bouwen."

Lobby Het Zonnehuis onmisbaar

Steijnie ziet het echter niet snel gebeuren dat de situatie in verpleeghuizen verbetert zonder gelobby van stichtingen en verenigingen als Het Zonnehuis. "De overheid bezuinigt steeds meer op personeel en zelfs het eten. Tijd en mankracht ontbreekt en juist de meest afhankelijke mensen lijden daaronder. Het leven is wat men er zelf van maakt, maar sommigen moeten gewoon een stuk meer geholpen worden om ook geluk in het dagelijks bestaan te vinden. Met meer personeel en vrijwilligers zouden we al een heel eind komen. Ik hoop dat Het Zonnehuis haar doelen daarom nog lang zal blijven nastreven. Want iedereen telt mee. Iedereen."

Lippen stiften en rouge op de wangen: geluk kan klein zijn

Mensen roepend om de zuster op de wc. En niemand die kwam. Niemand. Het alarmbelletje bleef loeien en rood knipperen, maar het mocht niet baten. Het leek of ik de enige was die het zag, maar er liepen toch echt zusters door de gang...

Bij mijn oma werd veertien jaar geleden een hersentumor ontdekt. Ze ging steeds meer achteruit en kon steeds minder zelf. De hele familie sprong bij om het huis schoon te houden en andere dingen voor haar te regelen. Op den duur was deze situatie echter niet meer houdbaar en moest mijn oma naar het verzorgings-tehuis in Sassenheim. Ze zou daar nooit meer uitkomen, dat stond vast. Het zou het huis zijn waar ze zou sterven.

Als kind ging ik wekelijks met mijn moeder naar mijn oma. Het was altijd weer een verrassing wat we aan zouden treffen. Zo controleerden we altijd haar kasten en niet zelden ontdekte we dat kledingstukken en geld waren gestolen. Met kerst zelfs een kerstboompje voor op haar nachtkastje. Meestal lag ze bij onze komst in bed of zat ze in haar rolstoel in het favoriete hoekje op de gang. De wandelgangen stonken naar urine en regelmatig klonken schreeuwende stemmen uit de kamers die om zusters riepen. Ik vond het beangstigend dat zulke volwassen mensen mij aanspraken om ze bijvoorbeeld van het toilet af te halen. Ze zagen me aan als zuster, maar dat was ik niet. Vaak liep ik dan snel weg, dat doe je als kind.

Met mijn oma gingen we altijd naar de grote zaal voor familie en cliënten. Privacy was daar niet en het was allesbehalve een gezellige huiskamer. Mijn oma

reageerde niet meer op het meeste wat we zeiden, maar rookte haar sigaretjes Belinda tot op de filter en gaf ons geld voor ijsjes. Ze genoot ervan als ik haar haren kamde en haar ogen opmaakte. "Ik ga je mooi maken oma", zei ik dan. Op zo'n moment kreeg ze een beetje de flair terug die ze ooit had.

Ze was namelijk altijd een chique vrouw met glanzend haar, mooie sieraden en gestifte lippen. Haar hele leven had ze gewerkt in de winkels van mijn opa, een parketwinkel en banketbakkerij. Het waren echte levensgenieters; ze dronken graag een borreltje, gingen graag op vakantie en hielden van een feestje. Toen mijn opa jong stierf, werd mijn oma vlak daarna ziek. En toen was er alleen maar aftakeling. Maar herinneringen vagen niet weg. En dat beeld van die charmante en humoristische vrouw kwamen weer een beetje boven als ik mijn oma 'mooi maakte'. Ze glom dan weer en leek even gelukkig te zijn.

Het vertrek was altijd moeilijk. We zetten haar neer voor de televisie of voor het raam zodat ze iets had om naar te kijken. Wetende dat ze daar misschien wel weer uren zou zitten voordat iemand aandacht schonk aan haar. Soms werd ze emotioneel en dat was moeilijk. Die tranen waren nou eenmaal niet te verhelpen. Ze was daar alleen. Alleen tussen zoveel mensen die elkaar niks meer te vertellen hadden. En alleen tussen de zusters die onder enorme druk stonden. Geen tijd, geen tijd, geen tijd. Mijn oma zou weer een week zonder lippenstift in haar rolstoel zitten. Zonder praatje en zonder een knuffel. Zonder geschiedenis. Gewoon als een van de patiënten, als een van die mensen die nooit meer daar weg zouden gaan.

Mijn oma overleed uiteindelijk aan haar ziekte en ik huilde en huilde.

Maar ze geloofde in God en zal nu dus vast op een hele mooie plek zijn. Mijn ervaring met haar heeft me wel doen interesseren in het werk van Het Zonnehuis. Ik heb gezien dat mensen die nog vol in het leven staan, kunnen veranderen in een klein hoopje mens waaromheen in het verpleegtehuis geen realistische en mooie wereld meer te ontdekken is. En dit terwijl deze patiënten de mensen zijn die hun hele leven hebben gewerkt en hun best hebben gedaan een goede opvoeding aan hun kinderen te geven. In veel andere landen nemen kinderen hun ouders in huis, want je bent ze iets schuldig na hun jarenlange zorg. Een verpleegtehuis kan nooit die zorg evenaren, maar het zou mooi zijn als ze die enigszins kan evenaren met in ieder geval iets meer persoonlijke aandacht voor de bewoners.

Gelukkig is er in de loop van de jaren wel al veel verbeterd in de verpleegtehuizen. Maar uit de verhalen die ik heb geschreven, leid ik af dat er nog veel moet gebeuren. Ik vertrouw erop dat Het Zonnehuis zich met succes hiervoor inzet. En dat ik als schrijvend journalist hier zo een steentje aan kan bijdragen, neem ik de vereniging zeer in dank af.

3 Vragen aan...

Hetti Willemse en Tineke van den Klinkenberg: auteurs 'Thuis Wezen, gesprekken over waardige zorg'

1 Wat was precies de aanleiding om dit boekje te maken?

Beiden zijn we door ons werk (als voormalig wethouder, bestuurder, toezichthouder, directeur van een koepelorganisatie) goed thuis in de zorgsector en hebben zicht op wat er wel en niet goed gaat. Belangrijker is wellicht dat we ook van nabij redelijk wat ervaring hebben met het verpleeghuis, omdat we allebei regelmatig op bezoek kwamen bij vrienden die hun laatste levensfase in een verpleeghuis doorbrachten. Je ziet dan van heel dichtbij wat er in feite met heel weinig middelen direct kan worden verbeterd in het belang van de bewoners, maar ook van de bezoekers en degenen die er werken. Het schort vooral aan communicatie.

2 Jullie doen een oproep tot meer burgerlijke ongehoorzaamheid in het boekje. Wat willen jullie daarmee bereiken?

We willen bereiken dat mensen nadenken over nut en noodzaak van regels. Wiens belang wordt ermee gediend en wiens belang wordt ermee geschaad als een regel al dan niet strikt wordt toegepast? Wat gaat er nou helemaal mis als een bewoner drie in plaats van een week mee met familie op vakantie kan? Waarom moet iemand als hij of zij een bepaalde leeftijdsgrens bereikt uit z'n vertrouwde omgeving worden gehaald om in een andere groep ergens anders in huis te worden geplaatst? Is leeftijd wel zo'n logisch criterium om zo'n verandering te rechtvaardigen, of zijn er betere argumenten om iemand juist in zijn of haar omgeving te laten? Moet alles altijd ergonomisch verantwoord zijn, of mogen bij de inrichting ook argumenten als huiselijkheid, gezelligheid meewegen. Dit soort voorbeelden en nog vele andere, waar vraagtekens bij de relevantie van regels kunnen worden gezet, treft de lezer in ons boekje aan.

3 Wat hebben jullie zelf geleerd van deze gesprekken over waardige zorg?

Dat met weinig middelen veel kan worden verbeterd. Dat zorgmanagers die betrokken zijn bij de mensen die bij hen wonen en werken bepalend zijn voor de sfeer in een huis. Dat er aandacht moet zijn voor communicatie en informatie in situaties waarin er zo veel verandert voor iemand die aan zorg wordt toevertrouwd en voor de naasten daaromheen. Dat grootschalige huizen andere voordelen bieden dan kleinschalige huizen. Dat een goede infrastructuur van zorghuizen en van de omgeving

er om heen, de aanwezigheid van voorzieningen en de reuring in en om het huis, voor bewoners maar ook voor bezoekers veel uitmaakt en het "leven" behoorlijk kan veraangemen. Dat het werk van de verzorgenden heel veel aspecten omvat, waarbij je je af kunt vragen of dat geen aanleiding moet zijn om eens anders naar de personeelsinvulling te kijken qua functies en competenties. Wij hebben met een aantal naasten gesproken en van hen begrepen dat er nog veel winst te halen valt als naasten, verzorgenden en managers beter contact met elkaar hebben en elkaar leren begrijpen. Degene die afhankelijk is van zorg heeft daar veel baat bij.

Wij hebben ons boekje 'Thuis Wezen' genoemd. Met die titel willen we enerzijds aangeven dat mensen die zeer hulpafhankelijk zijn en als het ware verweesd raken als zij hun huis moeten opgeven, anderzijds kan uit deze titel ook de wens worden gelezen dat de nieuwe setting zowel voor de bewoner als voor de naasten een thuisgevoel oproept.

'Of het nu om een lening of deposito gaat, de ING Bank staat voor uw geld'

U wilt een beter inzicht in uw financiële toekomst? Dat kan! Kom gerust eens bij ons langs. Samen met u gaan wij op zoek naar het ideale financiële plaatje. Voor nu en in de toekomst. Zodat u uw geldzaken goed geregeld heeft.

Wij helpen u graag met deskundig advies, slimme producten en door persoonlijk contact. Wilt u dat wij met u meedenken? Bel ons, dan maken wij een afspraak voor een goed gesprek over geld.

ING Bank, tel. 0800-7011

WWW.INGBANK.NL

© 2007 KPMG Accountants N.V., een Nederlandse naamloze vennootschap, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International, een Zwitserse coöperatie. Alle rechten voorbehouden.

Betere en efficiëntere zorgverlening.

Welke solide partner helpt u daarbij?

Nieuwe financieringsstelsels en wetgeving, bezuinigingen, fusies: het zijn zaken die elke organisatie in de gezondheidszorg in de kern raken. Als instelling, verzekeraar of (semi-) overheid staat u voor de uitdaging adequaat op de ontwikkelingen in te spelen. Deze problematiek stelt u als manager voor complexe vraagstukken. Bovendien verwacht de samenleving van instellingen een betere en efficiëntere zorgverlening. KPMG Gezondheidszorg staat u terzijde bij dit brede scala van vraagstukken.

Bij KPMG Gezondheidszorg werken betrokken accountants en adviseurs die dagelijks intensieve contacten onderhouden met zorgaanbieders, zorgverzekeraars, toezichthouders en beleidsmakers. Zo geven we echte antwoorden op de vragen die in de markt leven. Antwoorden die leiden tot betere beslissingen en resultaten.

Meer weten? Neem contact op met David Voetelink, (020) 656 8435 of e-mail: voetelink.david@kpmg.nl

AUDIT ■ TAX ■ ADVISORY

Schep nú je toekomst Meld je aan voor de nieuwsbrief!

ILC ZORGVOORLATER

www.ilczorgvoorlater.com